Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 26 ноябрь, чоршанба • № 94 (10.973) • Эркин нархда сотилади

ИСЛОҲОТ, ИСТИҚБОЛ ВА МАСЪУЛИЯТ

25 ноябрь куни Тошкент вилояти фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди

ФАОЛЛАР йиғилишида вилоят ҳокимлиги бўлим ва бошқармалари бошлиқлари, шаҳар, туман ҳокимлари, йирик корхона ва хўжалик раҳбарлари иштирок этдилар.

Фаоллар йиғилишида Тошкент вилояти ҳокими Эркин РЎЗИЕВ маъруза қилди.

Вилоят ҳокими ўз маърузасида вилоят халқ хўжалигидаги ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг боришини таҳлил этар экан, асосий эътиборни эришилаётган ижобий натижалар билан биргаликда йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонларга қаратди, уларни бартараф этиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини баён қилди.

Тўғри, 1997 йилнинг ўтган даврида вилоят халқ хўжалигининг қатор соҳаларида ўзгаришлар юз берди. Лекин, шунга қарамай, ҳали вилоятнинг катта салоҳиятидан самарали фойдаланилмаяпти. Бу вилоят иқтисодиётига, ислоҳотларнинг жадаллашувига ўзининг салбий таъсирини кўрсатмоқда.

Хусусан, етакчи тармоқ — қишлоқ хўжалигида ислоҳотлар суст бораяпти. 1997 йилда давлатга пилла, ғалла ва бошқа қатор маҳсулотлар топшириш буюртмалари бажарилган бўлса-да, пахтачиликда қолоқликка йўл қўйилди. Ҳамон айрим туманларда ғўза навини танлашда қўпол хатоликларга йўл қўйилмоқда, экинни парвариш қилиш, агротехника тадбирларини амалга оширишга етарли эътибор берилмаяпти. Энг ачинарлиси вилоят далаларида режадаги ҳосил етиштирилган бўлса-да, жойларда йиғим-теримни уюшқоқлик билан ташкил этиш, айниқса, техника воситаларидан самарали фойдаланишда масъулиятсизликка йўл қўйилди. Натижада Юқоричирчиқ, Ўртачирчиқ, Янгийўл туманларидан ташқари 6 та туманда режадаги ҳосил йиғиштириб олинмади. Айниқса, Бўка, Бекобод, Пскент туманларидаги қатор хўжаликларда аҳвол жуда ачинарли бўлиб қолмоқда. Бу қолоқликларнинг сабаблари маълум. Аввало раҳбарларда изланиш йўқ. Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйишда айрим туманларда эскича дунёқарашдан воз кечилмаяпти. Соҳага бош мутасадди бўлган вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасининг фаолияти талабга жавоб бермаяпти. Бошқармани ёш, ташаббускор ходимлар билан мустаҳкамлаш юзасидан етарли иш қилинмади. Сўзсиз бунда вилоят ҳокимлигининг ҳам айби бор. Бугунги вазият вилоят қишлоқ хўжалигидаги аҳволни чуқур таҳлил этиш ва хулоса чиқариб, ишни янгича ташкил этишни тақозо этмоқда.

Саноатда ўсиш суръатлари таъминланмоқда. 1997 йилда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кўпайганлигини таъкидлаш керак. Лекин, вилоятнинг саноатдаги имкониятлари ҳам жуда катта. Ҳозирги асосий вазифа ана шу ички резервларни ишга солишдир. Шунингдек, корхоналарда рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш, жаҳон бозоридан мустаҳкам ўрин олиш энг муҳим вазифа бўлиб турипти. Тўғри, қатор корхоналар ана шундай тарзда ишламоқда. Аммо, шаҳар ва туманлардаги кўплаб корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар харидор талабига жавоб бермаяпти. Натижада уларнинг омборларида туриб қолаётган маҳсулотлар кўпайиб бормоқда.

Бу йил вилоят ҳокимлиги қурилиш мажмуасидаги ислоҳотларни чуқурлаштириш, қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш юзасидан кенг кўламли тадбирлар ишлаб чиқди. Жойларда ана шу тадбирларни амалга оширишга асосий эътибор қаратилмоқда. Бу ўзининг ижобий самараларини бермоқда. Аммо, айрим шаҳар ва туманларда белгиланган дастурнинг бажарилишида сусткашликка йўл қўйилмоқда. Ҳамон айрим раҳбарлар янгича ишлаш кераклигини тушуниб етмаяптилар. Юқоридан буйруқ ва маблағ кутмоқдалар. Аксинча, эндиликда ҳар бир шаҳар ва туманнинг ўзига хос кўринишини яратиш, янги уй-жойлар, ижтимоий объектлар, халқ эҳтиёжига хизмат қилувчи бозорлар ва маданий-маиший бинолар қуришда ички воситаларни ишга солиш, банк кредитларини, корхоналар, ташкилотлар ва фуқароларнинг салт маблағларини жалб этиш устида астойдил ишлаш керак. Ана шундагина бу борада белгиланган мақсадларга эришамиз.

1997 йил — мамлакатимизда Инсон манфаатлари йили деб эълон қилинди. Бу ўз-ўзидан ижтимоий соҳадаги ишларни жонлантиришни талаб этади. Аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, бу тизимдаги ислоҳотларни чуқурлаштириш, таълим-тарбия, маданият, маънавият, маърифат масалалари устида чуқурроқ ишлаш энг муҳим вазифалардир. Чунки, кишиларнинг дунёқарашини, фикрлаш доирасини ўзгартирмасдан туриб, соҳада ўзгаришлар ясаш, ислоҳотларни чуқурлаштириш мумкин эмаслигини ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда.

Республикамиз Президенти ва ҳукуматининг ислоҳотларни чуқурлаштириш, маънавият, маърифат масалаларини ривожлантириш, халқимизнинг турмуш фаровонлигини яхшилашга қаратилган фармонлари ва қарорларини амалга ошириш ҳар бир туман ва шаҳар ҳокимлигининг, турли бўғинлардаги раҳбарларнинг биринчи галдаги вазифаси бўлмоғи керак. Айни вақтда уларнинг бажарилишини назорат қилиш ҳам муҳимдир. Афсуски, вилоят ҳокимлигининг Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари бажарилишининг назорати билан шуғулланувчи инспекцияси ўз вазифасини бажаришда оқсамоқда. Натижада, айрим туман ва шаҳарларда энг муҳим фармон ва қарорлар, меъёрий ҳужжатларнинг бажарилишида масъулиятсизликка йўл қўйилмоқда. Вилоят назорат инспекцияси эса уларни таҳлил этиб, тегишли хулосалар чиқариш ўрнига, муросасозлик қилмоқда.

Вилоятдаги аҳвол ана шу мажмуаларни етук ходимлар билан мустаҳкамлаш зарурлигини кўрсатмоқда. Вилоят ҳокимлигининг ташкилий-кадрлар гуруҳининг фаолиятида ҳам кескин ўзгаришлар юз бериши зарур. Кадрларни ўрганиш, уларни тарбиялаш, малакасини ошириш устида қаттиқ ишлашимиз керак.

Вилоят шаҳар ва туманларидаги аҳволни чуқур таҳлил этиш, ислоҳотларнинг боришини ёритиш, йўл қўйилаётган камчиликларни очиб ташлашда матбуот катта кучдир. Лекин, вилоят газеталарида, радио ва телекўрсатувларида бундай материаллар ва шарҳлар кам кўринмоқда. Вилоят матбуот нашрлари таҳририятлари бундан буён асосий эътиборни ана шу масалаларга қаратишлари зарур.

Фаоллар йиғилишида маърузада кўрсатиб ўтилган масалалар юзасидан тадбирлар белгиланди.

Вилоят фаоллари йиғилишида ташкилий масалалар кўрилди.

Вилоят ҳокимининг биринчи муовини — агросаноат мажмуаси раҳбари Тўлқин Мирёқубов ҳамда вилоят ҳокимининг муовини — назорат инспекцияси раҳбари Алишер Бозоров бошқа ишга ўтганликлари муносабати билан ўз вазифаларидан озод қилиндилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девони Ахборот марказининг ижтимоий-сиёсий йўналиш бўйича консультанти бўлиб ишлаб келган Абдукарим Мирсаидович РАҲИМБЕРДИЕВ вилоят ҳокимининг ижтимоий масалалар мажмуаси бўйича муовини этиб, Оққўрғон туманидаги "Оққўрғон" ширкатлар бирлашмаси раиси бўлиб ишлаб келган Уммат Маматқулович МИРЗАҚУЛОВ вилоят ҳокимининг агросаноат масалалари бўйича муовини — вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи этиб, республика Президенти Девонининг Президент фармонлари, фармойишлари ва Вазирлар Маҳкамаси қарорларининг бажарилишини назорат қилиш инспекцияси консультанти бўлиб ишлаб келган Ўткир АБДУРАҲИМОВ вилоят ҳокимининг муовини — назорат инспекцияси раҳбари этиб, Тошкент вилояти қурилиш-ҳиссадорлик жамияти раиси лавозимида ишлаб келган Рустам Мажидхонович МЎМИНОВ вилоят ҳокимининг қурилиш, уй-жой ва коммуникация масалалари бўйича муовини этиб тайинландилар ва уларнинг номзодлари тасдиқлаш учун вилоят Кенгашининг навбатдаги сессиясига киритиш учун тавсия этилди.

Фаоллар йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг масъул ходими Абдулҳафиз МИРАҲМЕДОВ иштирок этди.

СЕРМАЗМУН КУНЛАР

ҲА, ЖОРИЙ ЙИЛИМИЗНИНГ сўнгги ойларидаги ҳар бир кун чиндан ҳам сермазмун ўтмоқда. Мамлакатимизга ташриф буюраётган юқори мартабали хорижлик меҳмонлар билан бўлаётган мулоқотлар, иқтисодий, ижтимоий, маданий соҳалардаги янгиликлар, турли муаммоларга бағишланган анжуманлар ҳар бир ҳамюртимиз ҳаётига ўзгача мазмун бахш этмоқда.

ЎТГАН ҳафтада Ўзбекистонда ўтказилган Украина маданияти кунлари украин ҳамда ўзбек халқларини яқинлаштиришда, маънавиятимизни тобора юксалтиришда, маданий алоқаларимизни янги поғонага кўтаришда, шубҳасиз, муҳим ўрин тутади.

* * *

РЕСПУБЛИКА Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлигида ўтказилган макроиқтисодий сиёсат масалаларига бағишланган халқаро семинар ҳам ўзига хос бўлди. Республикамиз ҳукумати, Жаҳон банки ташаббуси ҳамда "Ноу-хау" жамғармаси (Буюк Британия) мадади билан ташкил этилган ушбу анжуманга бозор муносабатларига ўтиш шароитларида ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар юзасидан ўз фикрларини билдириш учун деярли барча қитъалардан таниқли иқтисодчилар ва молиячилар тўпландилар. Улар уч кун давомида макроиқтисодиётнинг ўта муҳим масалаларини, Ўзбекистонда макроиқтисодиётнинг аҳволи ва уни ривожлантириш истиқболларини муҳокама қилдилар.

* * *

РЕСПУБЛИКАМИЗ Президенти Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" номли китоби нафақат республикамизда, балки, жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида акс садо берди. Мазкур асарни ўрганиш ва уни халқ оммаси ўртасида кенг тарғиб этиш давом этмоқда. "Ватан тараққиёти" партияси фракциясининг яқинда бўлган йиғилишида баайни ана шу асардан келиб чиқадиган долзарб вазифалар муҳокама этилди.

* * *

ВАЗИРЛАР Маҳкамасида эса республика ҳукумати ҳузурида ишлаётган туризмни ривожлантириш бўйича идоралараро кенгаш мажлиси бўлди. Унда халқаро туризмнинг замонавий инфратузилмасини барпо этиш тадбирлари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Мажлисни Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, идоралараро Кенгаш раиси И. Жўрабеков бошқарди.

* * *

ТОШКЕНТДА ТАСИСнинг "Хотин-қизлар ва демократия" лойиҳасини амалга ошириш тадбирларининг ниҳоясига етганлигига бағишланган конференция ўз ишини давом эттирди. Унда республикамизнинг барча вилоятларида илмий фаолият билан шуғулланаётган хотин-қизлар иштирок этдилар.

ЯНГИЙЎЛЛИКЛАР ҲАМ МАРРАГА ЕТДИЛАР

ЯНГИЙЎЛ тумани пахтакорлари ҳам режани бажарганликлари ҳақида маълумот бердилар. Давлатга 19 минг 400 тоннадан ортиқ пахта етказиб берилди. Ҳосилнинг 80 фоизга яқини юқори навларга топширилди.

Жуда кўп хўжаликлар йиғим-теримни давтлабки кунларданоқ уюшқоқлик билан ташкил этиб, яхши натижаларга эришдилар. Абдулла Ортиқов, Ҳамроқул Турсунқулов номли, "Тинчлик" жамоа хўжаликлари туманда биринчилардан бўлиб режани бажардилар. Ҳосилдорликни ўтган йилдагига қараганда уч-тўрт центнерга оширишга эришдилар.

Тумандаги барча хўжаликлар режанинг бажарилишига баҳоли қудрат ҳисса қўшдилар. 10 та хўжаликдан 7 таси режасини бажарди.

Туманда йиғим-теримни якунлаш билан бирга кузги-қишки ишлар авж олдириб юборилди. Узоғи билан 5 декабрга қадар ҳосилдан бўшаган далаларни шудгорлаб қўйиш чоралари кўрилмоқда.

(Туман пахтакорларининг меҳнат ютуқлари ҳақидаги мақолани газетанинг 3-саҳифасида ўқийсиз).

Тумандаги "Янги ҳаёт" жамоа хўжалиги ҳам йилни яхши якунламоқда. Хўжалик давлатга 1880 тонна пахта, 1500 тонна ғалла, 160 тонна шоли топшириб режани бажарди. Келгуси йил учун пухта тайёргарлик кўриляпти.

СУРАТДА: жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Абдуманнон Ўсканбоев, бўлим бошлиғи Сиғинбой Холжигитов механизаторлар билан шудгор сифатини кўздан кечирмоқда.

Даврон АҲМАД олган сурат.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» га обуна бўлинг!

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

Мамлакатимизда 1998 йил учун вақтли матбуот нашрларига обуна давом этмоқда.
Ҳар йилгидек бу йил ҳам газетамиз Сизнинг энг яқин маслаҳатдошингиз, ҳамроҳингиз бўлиб қолишига ишонамиз.
Дарвоқе, эслатиб ўтамиз: «Тошкент ҳақиқати»га обуна нархи бошқа газеталарга нисбатан бирмунча арзон.

Бизнинг нашр кўрсаткичимиз: якка обуначилар учун: 205, ташкилотлар учун: 206

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»га ёзилинг!

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ

янгиликлар, одамлар, воқеалар

ҚЎШИМЧА МАҲСУЛОТ

АНГРЕНДАГИ қатор саноат корхоналари жамоалари турли ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш, айниқса, бозор талабини ўрганиш ва фаолият йўналишини шунга мослашга тобора катта эътибор бермоқдалар. Бу ишлаб чиқариш кўрсаткичларининг яхшиланишига ижобий таъсир этаяпти. Маҳсулотларнинг харидорбоп янги турлари ўзлаштирилиб, касодга учраганлари ишлаб чиқаришдан олиб ташланяпти.

Темир-бетон маҳсулотлари заводи жамоаси шу йўл билан мавқеини мустаҳкамлаб бораяпти. Шу туфайли йил бошидаги қолоқлик барҳам топди. Кейинги ойларда режалар ошириб уддалана бошлади, тайёрланаётган маҳсулот ҳажми орта борди. Жорий йилнинг ўн ойида бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 9,9 фоиз ошди. Олтин қазиб чиқариш кони, қурилиш материаллари комбинати ишчи-хизматчилари ҳам ишлаб чиқариш суръатини олдинги йилдагидан беш — ўн фоиз тезлаштиришга эришдилар. Улар шу кунларда ушбу маромни сақлаб қолишга интилмоқдалар.

Машкура ЗОҲИДОВА.

ИЖТИМОИЙ МУҲОФАЗА КУЧАЙМОҚДА

ОЧИҚ турдаги "Ангрен нон" ҳиссадорлик жамияти маъмурияти ва касаба уюшмаси қўмитаси ишчи-хизматчилар ва уларнинг оилаларини ижтимоий ҳимоя қилишга тобора катта аҳамият бермоқдалар. Ишлаб чиқаришнинг бир маромда бориши, олинаётган даромад ва фойда миқдорининг ортиши бу мақсад учун анчагина маблағ ажратиш имконини туғдирмоқда.

Яқинда корхона жамоаси маъзоларига қишга дон-дун ва сабзавот сотиб олиш уун 250 минг сўмдан ортиқ накд пул тарқатилди. Бундан ташқари, кам таъминланган оилалар, ногиронлар ва фахрий нонвойларга ҳам баҳоли қудрат моддий ёрдам кўрсатиляпти. Шундай 15 оилага минг сўмдан пул берилди. Бу йил таътилга чиқаётган ҳар бир ишчи-хизматчига энг кам маошнинг икки миқдорида ёрдам пули берилмоқда. Маъмурият ва касаба уюшмаси қўмитаси ўртасида жорий йил учун тузилган шартномага мувофиқ ижтимоий ҳимоянинг бошқа кўринишдаги тадбирлари ҳам изчил амалга ошириляпти.

Собир ҲАМИДОВ.

НОГИРОНЛАР УЧУН АРАВАЧАЛАР

ВИЛОЯТ ижтимоий таъминот бошқармаси ўз фаолияти давомида ҳамиша ногиронларни қўллаб-қувватлаб келмоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қарорига кўра шу йил 3 декабрда ўтадиган Халқаро ногиронлар куни муносабати билан ҳозирлик ишлари бошлаб юборилди.

Бошқарма ўша куни шаҳар ва туманлар ижтимоий таъминот бўлимлари орқали топшириш учун бевосита Республика ижтимоий таъминот вазирлигининг ёрдамида 20 та аравачалар, 400 та пишиқ алюминдан ясалган ҳассалар тайёрлаб қўйди. Шунингдек, қатор ногиронлар турли-туман совғалар билан йўқланадилар.

Саидвали ҲАСАНОВ.

МИЛЛИЙ ДАСТУР АСОСИДА

ВИЛОЯТ халқ таълими бошқармаси ва ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг ўлимларидан иборат 11 кишилик гуруҳ шаҳар ва туманлар халқ таълими бўлимларида, мактабларда кадрлар тайёрлаш миллий дастури бўйича семинар-кенгашлар ўтказишга киришдилар.

Бундай мулоқотлар мавзуи асосан раҳбар, ўқитувчи ва ота-оналарнинг дастурни рўёбга чиқаришдаги ўрни, таълимнинг янги босқичини амалга оширишдаги аниқ омилларга бағишланмоқда.

Семинар-кенгашларда Республика Халқ таълими вазирлиги раҳбарлари, бўлим бошлиқлари, услубиётчилари ҳам иштирок этмоқдалар.

Саид ВАЛИЕВ.

ГУЛБАҲОРДАГИ ШОХОБЧА

РЕСПУБЛИКА "Соғлом авлод учун" хайрия жамғармасининг Янгийўл тумани бўлими бошлиғи Нишонали Раҳимов ташаббуси билан "Гулбаҳор" қўрғонида тиббий стомотология шохобчаси очилди.

Ушбу мажмуа туманда истиқомат қилувчи кам таъминланган оилаларга, фахрийлар ва ногиронларга бепул хизмат қилади. Шохобчанинг очилиши туман аҳлининг оғирини енгил қилишда баҳоли-қудрат ҳисса қўшмоқда.

Аҳмаджон РИХСИБОЕВ.

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ

янгиликлар, одамлар, воқеалар

Ҳуқуқий мавзу

МУТАХАССИС МАЛАКАЛИ БЎЛСИН ДЕСАК

Ҳар қандай жамиятда энг йирик, долзарб муаммоларни ҳал этиш кадрларнинг билимдонлиги, дунёқараши кенглиги ва давр қўяётган талабларни чуқур идрок эта билишига боғлиқ. Шу боис ҳам мамлакатимизда бу масалага жиддий эътибор берилмоқда. Республика Олий Мажлисида қабул қилинган "Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур" ҳамда "Таълим тўғрисида"ги қонун мазкур муаммони ҳал этишнинг барча йўналишларини муфассал ўзида мужассамлаштирди. Уларда етук мутахассислар тайёрлашнинг таянч базаси бўлган олий таълимнинг янгича фаолиятига дахлдор йўл-йўриқлар, ислоҳотлар тизими ҳам аниқ ўз ифодасини топди.

Бу ўзгаришлар илмий муассасалар, олий ўқув юртларининг ҳар бир олими, ўқитувчиси зиммасига катта вазифалар юклаётганини ҳис этиб, ўз ихтисослигимизга хос бўлган ёш ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш борасида мулоҳазаларимиз билан ўртоқлашмоқчимиз. Зеро иқтисодий, ижтимоий ривожланиш йўлининг ҳозирги босқичида халқимизнинг ҳуқуқий саводхонлигини, ҳуқуқий маданиятини оширишга фақат бу соҳани пухта эгаллаган мутахассислар орқалигина эришишимиз мумкинлигини даврнинг ўзи кўрсатмоқда.

Олий таълим муассасаларида ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш, айни пайтда аҳоли ҳуқуқий билимдонлигини ошириб бориш учун ўтмиш аждодларимиз бизга қолдирган меросни батафсил ўрганишимиз зарур бўлади. Шуни айтиш керакки, шариат, тариқат, фиқҳ илмига оид бебаҳо маълумотларни қамраб олган ҳозирги қонунларимизнинг туб илдизлари, нодир манбааларимиз ғилоф ичида эди. Истиқлолимиз уларни ёруғликка олиб чиқди. Энди бу бойликлар ҳақида бемалол сўз юритиш имкониятлари яратилди. Шуниси эътиборга лойиқки, алломалар ўзларининг китобларида қонунлар, уларнинг моҳияти, амал қилиш шартлари ҳусусида бой фикр юритганлар.

Хусусан, Ал Фаробий ўзининг "Талхису навомиси Афлотун" ("Афлотун қонунлари моҳияти") китобида эл-юртда қонунлар аҳамияти катта эканлигини, одил ҳокимият қарор топиб, халқ уни ихтиёрий тан олиши кераклигини баён қилади. Ибн Сино ҳам ҳуқуқшунослик ва қонуншуносликка доир "Ижозат ва ман этиш", "Якун ва натижа" сингари қомусий асарлар битган.

Муайян жамиятнинг сиёсий тузуми, давлатчилик, адолат, эркинлик, ижтимоий-ҳуқуқий тартибот, қонунлар табиати хусусида аллома файласуфлар — ал-Киндий, ар-Розий, Аҳмад Югнакий, Ибн Рушд, Юсуф Ҳамадоний, Хўжа Ғиждувоний, Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий, Али Сатранж, Ҳомимий ва бошқалар ҳам ўз ижодларида анчагина нодир фикрларни айтганлар.

Бу ноёб меросдан баҳраманд бўлмай туриб, замон талабига мос маънавият соҳиби бўлиш мушкул. Яна шуни таъкидлаш жоизки, биз мустақилликка жуда катта маънавий талафот билан кириб келдик. Бу устозлар билан шогирдлар ўртасида рўй берган ўпирилишдир. Қизил империя туфайли устоз ва шогирд ўртасидаги асрий кўприк қўпориб ташланган эди. Эндиги вазифа ана шу кўприкни тиклашдан иборат бўлмоғи керак.

Бундан буён 9 йиллик ўрта мактаблар қошида "Ёш қонуншунос"лар мактабларини очиш тўғрисида жиддий ўйлаб кўриш керак. Уларда ҳуқуқ асослари содда тилда ўқитилиб, уни тугатганларга ихчам бир ҳужжат берилса, ёшларнинг юридик ўрта махсус, олий ўқув юртларига кириб ўқишлари учун енгиллик яратилган бўларди.

Ўқитувчи кадрлар барча билим даргоҳларида ҳал қилувчи куч ҳисобланадилар. Президентимиз Республика Олий Мажлисининг IX сессиясида малакали кадрлар тайёрлашдаги барча ишлар ўқитувчига бориб тақалишини алоҳида таъкидлади. Шу боис, ҳуқуқ илми мударрислари ҳам қайта тайёрланиши керак. Бунинг учун, албатта малака ошириш курсларини йўлга қўйиш лозим бўлади. Олий ўқув даргоҳларини ислоҳ қилиш жараёнида хорижий давлатлар илмий муассасаларидан тажриба ўрганилса ишга катта фойда етиши шубҳасиздир. Бу мақсадда энг етук университетларга сафарлар уюштириш, у жойларда малака ошириш муаммоларини ҳал қилиш керакмикан, деган ўйларга бораман.

Олийгоҳларда ҳуқуқни ўрганиш бўйича амалиёт машғулотлари, ўқув амалиёти муддатини узайтириш мақсадга мувофиқдир. Гоҳо ҳуқуқшунос ўқитувчилар етишмаслиги сабабли, ҳуқуқ фанига алоқаси йўқ кишилар ёки амалиётда ишлаётган, назариядан тўлиқ хабари бўлмаган адлиячилар, ҳатто бир неча фандан маъруза ўқийдиган домлалар талабаларга дарс беришмоқда. Буни ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Чиндан ҳам «Таълим тўғрисида»ги қонунда баён қилинганидек, ўқитувчилар малакасини оширмасдан туриб, ҳатто узоқ йиллар ишлаб келаётган устозларнинг онгида янгича дунёқарашни, фикрлашни шакллантирмай туриб, малакали мутахассислар тайёрлаб бўлмайди.

Ёш кадрларни тайёрлашда олий ўқув юртларидаги моддий база муҳим ўрин тутади. Ҳамон мустақиллигимизнинг олти йиллигини нишонлашимизга қарамай, ҳали кўпгина фанлар бўйича ўзбек тилида малакали дарсликлар йўқлиги сезилиб қолмоқда. Гап кадрлар тайёрлаш миллий дастури ҳақида борар экан, бу муаммоларга жиддий эътибор бермаслик мумкин эмас. Бунга олимлар ҳам, нашриётлар ҳам жадал киришишлари лозим. Илмий ишлар йўналиши назоратини йўлга қўйиш, олийгоҳларда ўқув самарадорлигини ошириш, амалиётни талаб даражасида ташкил этиш, муҳим омиллардан бири — ўқувга қабулни одилона йўлга қўйиш келгусида малакали кадрларни камол топтиришнинг асосий замини эканлигини ёдда тутишимиз зарур.

Лазиз ОХУНЖОНОВ,
И.Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг катта илмий ходими, юридик фанлари доктори.

ЎЗИМИЗГА ХОС ЙЎЛ

ХИФЛАР ФУҚАРОЛАРНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ЖАРАЁНИГА ЖАЛБ ҚИЛИШНИНГ ИШОНЧЛИ ВОСИТАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА қимматли қоғозлар бозори тобора ривожланяпти, давлат мулкини хусусийлаштириш жараёни узлуксиз давом этмоқда. Бу жараёнга аҳоли кенг табақаларини жалб қилиш мақсадида хусусийлаштириш инвестиция фондлари — ХИФлар ташкил этилганди. Бу муҳим ишда ҳам республикамиз ўзига хос, ўзига мос йўлни танлади. Жаҳоннинг бирорта давлатида бу усул қўлланилмаган.

Бу фондлар аҳолининг моддий турмуш шароитини яхшилашга, фаровонлигини оширишга хизмат қилиши керак. Тадбирни амалга оширишдан кўзланган бош мақсад ҳам шунга қаратилган эди. Фуқаролар ўзларининг ортиқча жамғармаларини ХИФлар орқали жамоа корхоналари акцияларини сотиб олиш имконига эга бўладилар. Ҳиссадорлар битта акцияни сотиб олсалар улар ҳисобига давлат ҳисобидан яна бешта акция ўтказилади. Давлат бунинг учун кредит беради. Шундай қилиб битта акция сотиб олган фуқаро олтита қимматли қоғоз эгаси бўлади ва дивидендларни олти акция ҳисобидан олади. Белгиланган тартиб бўйича ҳар бир фуқаро юзтагача акция сотиб олиши мумкин. Шунча қимматли қоғоз сотиб олганлар яна давлат томонидан ҳисобларига ўтказилган беш юзта акцияга ҳам эгалик қиладилар. Дивидендларни тақсимлаш вақтида шу олти юзта қимматли қоғоз бўйича дивиденд оладилар.

Ҳар бир фуқаро сотиб олиши мумкин бўлган акциялар сони юздан ошмаслиги керак. Шундай тартиб белгиланган. Бундан мақсад қимматли қоғозларни сотиб олишда якка ҳокимликка йўл қўймаслик, аксинча бу ишга кўпроқ фуқароларни жалб қилиш назарда тутилган. Республикамиздаги 310 та корхона акциялари фақат ХИФлар орқали сотилиши мумкин. Бу корхоналар бозор иқтисодига ўтиш шароитларида ҳам барқарор ишламоқда, ишлаб чиқараётган маҳсулотлари рақобатбардошдир. Бозорда ётиб қолмайди, унинг талабига тўла жавоб беради. Шундай бўлгач улар фойда ҳам олади. Демак, дивидендлар учун маблағлар ҳам ажратилади. Қисқаси, саноат корхоналарининг акцияларини ХИФлар орқали сотиб олган барча фуқаролар кам бўлмайдилар. Фойдаланилмай ётган маблағларни шу йўл билан кўпайтирадилар. Бу бойлик орттиришнинг ишончли манбаидир.

Республикамиздаги каби вилоятимизда ҳам хусусийлаштириш инвестиция фондлари ва уларни бошқарувчи компаниялар тобора кўпайиб бормоқда. Ҳозирги вақтга келиб мамлакатда сал кам саксонта, вилоятда бир нечта ХИФлар фаолият кўрсатмоқда. Чирчиқ, Ангрен, Олмалиқ, Янгийўл шаҳарларида ишлаб турган шундай фондлар жуда кўп миқдордаги акцияларни аҳоли ўртасида тақсимлашга эришдилар.

Ислоҳот одимлари

ХИФлар ким ошди савдосига қўйилган акцияларнинг тобора салмоқли қисмини сотиб олмоқдалар. Ҳозиргача бундай савдо ўн тўрт марта уюштирилди. 1996 йилнинг 4 декабрида бўлиб ўтган биринчи ким ошди савдосида тўртта ХИФ қатнашиб, бор йўғи олти миллион сўмлик акцияларни харид қилган эди. Яқинда "Тошкент" республика фонд биржасида ХИФлар учун ўн тўртинчи ким ошди савдоси бўлиб ўтди. Хусусийлаштириш инвестиция фондлари вакиллари "Ўзнонмаҳсулотлари", "Ўзозиқовқатсаноат", "Ўзсаноатфуқароқурилиш", "Ўзенгилсаноат" каби халқ хўжалиги етакчи тармоқларининг 54,5 миллион сўмликка яқин акцияларини сотиб олдилар. Бу фондларнинг иқтисодий имкониятлари кенгайиб бораётганлигидан далолат беради.

Шуниси диққатга сазоворки, сўнгги ким ошди савдосида қатнашган барча ХИФлар маблағларини энг даромадли ва истиқболли корхоналар акцияларига инвестиция қилдилар. Бу ўз навбатида бу фондларни бошқарувчи компаниялар мутахассисларининг касб маҳорати ортиб бораётганлигини ҳам кўрсатди. Аҳоли ҳам ўзининг ортиқча маблағларини ХИФларга тобора кўпроқ ишониб топшираётганидан ҳам далолат беради.

Шу туфайли фондлар ўз фаолиятларини муттасил кенгайтириб бормоқдалар. Қуйида келтириладиган рақамлар ҳам шуни кўрсатади. Юқорида айтилганидек, ҳозир 78 та ХИФ ишлаб турипти. Уларнинг тўқсон фоизга яқини иккинчи эмиссияни қайд этди, қирқта ХИФ эса ўз акцияларини сотишни тугаллади, 28 та ХИФ эса акциялар сотишни давом эттирмоқда. Етмиш мингдан ортиқ фуқаролар фондлар акцияларига 200 миллион сўм нақд пул маблағларини бадал қилиб беришди.

Айрим ХИФлар ўз акцияларига дивиденд тўлашни бошлаб юбордилар. "Капитал-инвест", "Ишонч" ва бошқа фондлар ўтган ойдан ҳар бир акция ҳисобига 40 фоиздан тўлашга киришди. Айрим фондларда тўланадиган оралиқ дивидендлар акция қийматининг 30 фоизи даражасида белгиланди. Ҳозиргача ХИФлар томонидан саноат корхоналари бўйича олинган дивидендларнинг умумий ҳажми 26 миллион сўмдан зиёд бўлди. Улар бозор иқтисоди шароитларида фуқаролар қўшимча даромад олишлари учун муҳим манба бўлиб қолишини ҳаётнинг ўзи исбот этиб турипти. Ҳа, уларнинг акцияларини сотиб олганлар ютқазмайдилар. Зеро, бундан давлат ҳам, фуқаролар ҳам манфаатдордир.

Яқинда республика биржа марказида ХИФлар дастурини амалга ошириш бошқармаси уюштирган матбуот конференциясида юқоридаги масалалар ҳақида гап борди.

Мирсобир МИРҲАМИДОВ.

ЯНГИ МАЖМУА ФАОЛИЯТ БОШЛАДИ

ЯҚИНДА Бекобод шаҳрида ишга тушган "Туғруқ мажмуаси" аёллар ва болалар соғлиғи масаласини ҳал қилиш йўлида ташланаётган шаҳдам қадамлардан яна бири бўлди. Қисқа муддат ичида қайта қуриш асосида барпо этилган ушбу мажмуа беморлар учун катта янгилик ҳисобланади. Унга ҳомиладор аёллар олдиндан — кўз ёришининг назарда тутилган муддатларидан 10—14 кун илгари ётқизилади. Илгари ҳомиладор аёллар дард тутгандагина келишарди. Бу эса ўз-ўзидан турли туғруқ асоратларининг келиб чиқишига сабабчи бўлар эди. Аввалги туғруқхонанинг битта зали бўлиб, аёллар ва шифокорлар учун анча қийинчилик туғдирар эди. Энди эса ҳар бир аёл учун алоҳида туғиш хонасининг бўлиши эътиборга олиниб, туғиш заллари кенгайтирилди. Уларнинг сони 10 тага етди. Шунингдек, замонавий тиббий жиҳоз ва асбоб-ускуналар ўрнатилган 2 та катта ва 2 та кичик жарроҳлик хоналари ташкил этилган. Мажмуадаги қулайликлардан яна бири шуки, она-бола бирга ётишади. Бу аввал бошданоқ она билан бола ўртасида руҳий алоқа бўлишига ёрдам беради.

Мажмуа 140 ўринга мўлжалланган бўлиб, унда туғруққа тайёргарлик, биринчи ва иккинчи туғруқ, физиология, чақалоқлар, қайта тиклаш ҳамда ҳомиладор аёллар патологияси бўлимлари ташкил этилган. Туғруқ мажмуасининг очилишига бағишланган тантанали йиғилиш бекободликлар учун хурсандчиликка айланди. Унда сўзга чиққанлар туғруқ мажмуасининг она ва болалар саломатлиги йўлидаги муҳим аҳамияти хусусида гап юритдилар.

Дония ЗОКИРОВА.

СУРАТЛАРДА: янги мажмуанинг очилиши ва иш жараёнидан лавҳалар. Даврон АҲМАД суратлари.

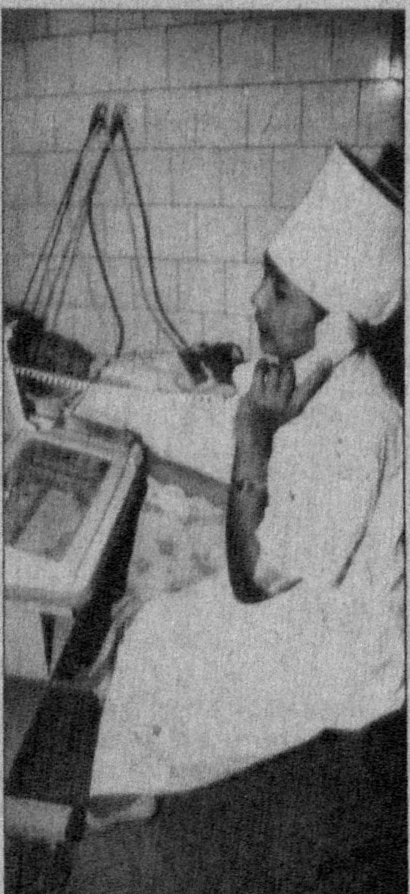

"НАФИС"НИНГ АРЗОН ДОРИЛАРИ

Ҳозир нима кўп—хусусий фирма, дўкон ва дорихоналар кўп. Аммо уларнинг ҳаммаси ҳам арзон ва сифатли маҳсулотлари билан кишиларнинг кўнглини топаётгани йўқ. Оққўрғон тумани марказидаги "Нафис" хусусий фирма дорихонаси эса аксинча, беморларнинг тилида бўлиб қолди.

УЛАР қандай дори керак бўлса, тўғри шу ерга келиб эртами-кечми "Нафис"нинг доришуносларига рўбарў бўлишади. Ирина Пак, Зоҳида Сафарова, Зарифа Қосимова, Бахтиёр Эшонқуловлар ҳам ширин гапи ва чаққон ҳаракатлари билан мижозларнинг ҳожатларини чиқарадилар.

Дорихона мудири Нафиса Қосимова кўп йиллик тажрибага эга. Тадбиркорлик ҳаракати бошланганда у аввал мўъжазгина дорихона очди. Кейинчалик шарқона услубда қурилган ва чиройли безатилган янги бино қурдириб, дорихонани шунга кўчириб ўтказди. Турли дорилар шу ернинг ўзида тайёрланадиган бўлди. Сўнг Россиянинг Новосибирск шаҳридаги "Сибфарм" компанияси билан шартнома тузиб, ўша ердан ноёб дори-дармонлар оладиган бўлди.

Раҳим ҚОДИРОВ.

МАМЛАКАТЛАРИМИЗ ВИЛОЯТЛАРИДА

ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТНИ МУСТАҲКАМЛАШГА ЭЪТИБОР

Нукусда Қорақалпоғистон фаолларининг ҳуқуқий ислоҳотларни амалга ошириш, одил судловни таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш масалаларига бағишланган йиғилиши бўлди. Унда бу борада муайян ишлар амалга оширилганлигини қайд этиш билан бирга йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф этишга алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, ўтган йил шу даврига нисбатан жиноятчилик камайишига эришилмаган. Жойлардаги ўсмирлар билан ишлаш комиссиялари фаолиятини қониқарли деб бўлмайди. Божхона, давлат автомобиль назорати ишида ҳам жиддий камчиликлар мавжуд.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Жўқорғи Кенгеси раиси Т. Камолов сўзга чиқди.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

АКЦИЯДОРЛИК БОРАСИДАГИ МУАММОЛАР

Бухорода республика акциядорлик жамиятларида хусусийлаштиришдан сўнгги ишлар билан боғлиқ муаммоларга бағишланган конференция бўлиб ўтди. Уни республика давлат мулк қўмитаси, бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш илмий тадқиқот институти, давлат мулк қўмитасининг Бухоро ҳудудий бошқармаси уюштирди.

Конференцияда "мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш якунлари ва 1998—2000 йилларда бу жараёнларни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари", "Тошкент вилоятидаги акциядорлик жамиятларини иқтисодий-социологик тадқиқ этиш натижалари", "Давлат мулкини бошқариш Бухоро ҳудудий бошқармасининг акциядорлик жамиятлари билан ишлаш тажрибалари" мавзуларида маърузалар тингланиб, муҳокама қилинди.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири.

МАШҲУР ҲОФИЗ ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАНДИ

Ўзбек қўшиқчилик тарихида хожи Абдулазиз Абдурасуловнинг ўзига хос ўрни бор. Шу боис машҳур ҳофиз хотирасига бағишлаб Самарқандда ўтказилган биринчи республика қўшиқ танлови катта санъат байрамига айланди. Унда кўплаб қўшиқ ихлосмандлари қатнашди.

Тошкент давлат консерваториясининг биринчи курс талабаси Гулсара Ғоипова биринчи даражали диплом соҳиби бўлди. Тойлоқлик Илҳом Сирожиддинов оилавий дастаси юксак ижрочилик маҳорати учун махсус соврин билан мукофотланди.

Тадбирда вилоят ҳокими А. Мардиев қатнашди.

Ҳ. ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири.

Ўқитувчилар ҳақида ҳикоялар

ШОГИРДЛАРИ ТАЪЗИМДА

УСТОЗЛАР ҳақида қанча ёзсак ҳам оз. Зотан, ота-она фарзандга ҳаёт, устоз эса камолот ва қанот бахш этгувчидир. Шогирдлари камоли, бугунги бахти, муваффақиятлари билан қувониб юрган фидойи устозлардан бири Ҳакима Юсупова бўлса, ажаб эмас. Мана, 47 йилдирки, у мактабни тарк этмай ишлаб келмоқда. Ишлаганда ҳам кексаликни тан олмай, ёзги таътил даврида кўргазмалар тайёрлаб, дастурлар тузиб, ҳар қандай ёш ўқитувчига сабоқ бўларли талабчанлик билан ўқувчиларга фан сирларини ўргатмоқда.

— 1937 йиллар оғир давр бўлган. Мактаблар етти йиллик. Қизларнинг ўқишига кўпчилик ота-оналар рухсат беришмасди. Оилада уч қиз ва бир акам бор эди, — деб ҳикоя қилади опа. — Отам урушдан қайтмаган. Кийимларим хароб, онам бева, отам йўқ. Шундан бўлса керак, маъюс юрардим. Кўп эзилардим, аммо қалбимда ўқишга ҳавас зўр эди. Онамнинг қаршиликларига қарамай, 1945 йилда педагогика техникумига ўқишга кирдим. Чуқурсойдан Ўқчигача пиёда борардим. Кетишда икки қоп хазонни орқалаб олардим. Уни сотиб, кейин дарсга кирардим. Директоримиз Меҳри опани ҳамон ҳурмат билан эслайман. Бизга кўплаб ижодий иншолар ёздирардилар. Ҳар бир қизни ўз қизларидек суярдилар. 50 йилга яқин ўқитувчилик қилган бўлсам, шу аёлдаги энг яхши хусусиятларни ўзимда ҳам шакллантиришга интилиб ишладим.

... Ҳакима опа, 1948 йилда техникумни битириб, педагогика институтига ҳужжат топширдим. Икки йилда ўқитувчилар институтини тугатиб, ҳеч иккиланмай йўлланма билан Янгийўлга ишга борди.

1951 йилда эса Тошкент туманидаги 17-мактаб уни ўз бағрига олди. Серғайрат, ишлаб чарчамайдиган муаллима тезда кўзга кўриниб, 1955-69 йилларда илмий бўлим мудири, 1969-1976 йилларда директорлик лавозимларида хизмат қилди. Бу вақтда мактаб барча соҳада намуна эди.

Опа фарзандларининг кичик чилласи чиқиши билан мактабнинг ёнгинасида истиқомат қилувчи Қодир аканикига бешикни олиб келарди. Тўрт ойлик боласи билан пахтага борган пайтлари ҳам бўлган.

Бир куни дарсга шошиб кетяпман. Қаҳратон қиш, елкам музлаб оёқларимга нимадир ўралашади. Қарашга ҳам вақтни қизғанаман, — дея суҳбатни давом эттирди, у, — дарсга кечга қолмай деб югуриб кетяпман. Кўчада биров кўринса, ўтиб кетгунча югуришдан тўхтаб, секинроқ юраман. Бир вақт қарасам, юришимга халақит бераётган нарса чақалоқнинг чойшаби экан. Ҳайрон бўлдим, мактабга етиб келиб,. қарасам, елкамни музлатаётган ҳам чойшаб экан. Шошганимдан чойшабнинг ярмини ёйибман, иккитаси елкамда қолиб кетган экан. Югурганимда биттаси оёғимга ўралган экан...

Бу гапларда заррача бўрттириш йўқ. Зеро, шу кунгача ҳеч қандай танаффуссиз Ҳакима опа ҳозир ҳам Тошкент туманидаги 7-мактабда ўғиллари Шавкатжон билан ёшларга тил ва адабиёт фанидан сабоқ бериб келмоқда. 18 йилдан ортиқ туман Хотин-қизлар кенгаши раиси сифатида фаоллик кўрсатди.

Устознинг шогирдлари ҳам ўзлари сингари дилкаш, меҳр-оқибатли. Улардан Шоир Сидиқхўжаев, Дилором Умарова — Ўзбекистон радиосида, Муножот Тўлаганова, Масъуда Аҳмедова, Муҳаббат Шерметова, Зуҳра Жалилова — мактабда ишлаб мураббий ишончини оқламоқдалар. Яна бир шогирди Ҳотам Иноғомов — Ўзбекистон Халқ ўқитувчиси, ҳозирги кунда 9-мактаб раҳбари.

Ҳакима опа халқ таълимининг барча мукофотларини олганлар, аммо шогирдлар камоли улар учун юксак мукофот. Шу кунда суҳандонлик тўгараги ташкил этилиб, мактаб радиоузели улардан ортмай қолган.

Айниқса, "Сени севаман, ҳаёт" номли катта дафтарга битилган энг сара иншолар тўплами издошларининг эртанги куни порлоқ эканидан дарак бермоқда. Бўлғуси журналист, шоиралар улар орасидан бодраб чиқса, ажаб эмас.

Ҳакима опа қизлари Сурайё, Севара, келинлари Дилдорада ҳам ўқитувчиликка ҳавас уйғотдилар. Улар оналари каби фидойи, ташаббускор бўлиш учун ҳаракат қилмоқдалар. Ўйлаймизки, бу сулола палак ёзади, давом этади. Зеро, устознинг ҳаёт йўли чинакам ҳавас қиларлидир.

Маҳмуда ВАЛИЕВА,
муаллима, Халқ таълими аълочиси.

ЮТУҚЛАР ВА САБОҚЛАР

ТУМАНИМИЗ азал-азалдан фидойи, миришкор, уста деҳқон пахтакорларнинг ватани бўлиб келган. Афсуски, деҳқонларнинг довруғи довон ошган ана шу манзилда олти йилдан буён пахта тайёрлаш ва давлатга сотиш режаси бажарилмасдан келарди. Ўтган йилнинг кеч кузида туманнинг бир гуруҳ тажрибакорлари, оқсоқол деҳқонлари ҳокимиятга келишди. Бу қанақаси бўлди, болам, дейишди улар самимий суҳбатлашишар экан, Янгийўлга нима бўлди, ўзи? Дўппини олиб қўйиб, бундоқ очиқ гаплашиб олайлик.
Хатоларимиз, камчиликларимиз нимада ўзи?

Бу гаплар ҳақиқатан ҳам тўғри эди ва ҳаммамизни ўйлантириб қўйди. Кўпни кўрган деҳқонлар билан маслаҳатлашиб, йил якунларини атрофлича таҳлил этдик ва шундай хулосага келдик: нав танлашда ва уни экишда, агротехника тадбирларини амалга оширишда жиддий хатоларга йўл қўяяпмиз.

Ана шу хатоларга қайта йўл қўймаслик учун ҳар бир хўжаликда зарур дастурлар ишлаб чиқилди. Аввалги йиллардагидек тўрт-беш хил навни эмас, фақат икки хил навли чигитни экишга ҳаракат қилдик. Булардан асосийси ва 90 фоиз майдонга экилгани С-65-24 нави бўлса, 10 фоиз майдонга "Наманган-77" навли уруғ экилди.

Андижонликларнинг усули асосида 7 минг гектардан ортиқ майдонда пахта етиштирдик.

Ҳар бир хўжаликда ғўза ўсув даврида агротехника тадбирларининг маромида ва рисоладагидек амалга оширилиши устидан қатъий назорат ўрнатилди.

Ўз навбатида ҳокимлик ҳам қишлоқ хўжалигига раҳбарлик тизимида аввалги ўзини оқламаган услублардан воз кечиб, ишни янгичасига ташкил этишга ҳаракат қилди. Ташкилотчилик ишларининг асосий моҳияти энг аввало деҳқонларни ижтимоий ҳимоя қилишга, уларнинг хотиржам ва унумли меҳнат қилишларини таъминлашга қаратилди. Ерни экишга тайёрлаш, чигит экиш, ғўза парвариши ва ниҳоят йиғим-терим даврида бу тадбир ҳамиша диққат-эътиборимизда бўлди. Шунинг учун ҳам, туман деҳқонлари аввалги шуҳратларини тиклаш учун сидқидилдан ва астойдил меҳнат қилдилар ва айтиш мумкинки, катта-катта майдонларда мўлжалдаги ҳосил етиштирилди.

Биз йиғим-теримни ташкил этиш олдидан ҳам ишни қандай қилиб тез ва соз ўтказиш, нобудгарчиликка йўл қўймасдан, режани бажаришни таъминлаш учун нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида хўжалик раҳбарлари, мутахассислар ва тажрибакор деҳқонлар билан маслаҳатлашиб олдик. Республика Вазирлар Маҳкамасининг пахта йиғим-терими ташкил этиш тўғрисидаги қароридан келиб чиқиб, ҳар бир хўжалик ўзининг дастурини ишлаб чиқди ва бу дастурнинг бажарилишини таъминлаш учун кураш бошлаб юборилди.

Қишлоқдаги меҳнатга қобилиятли, билагида кучи, белида қуввати бор одамнинг ҳар бири теримга жалб этилди. Улар 13 мингдан ортиқ эди. Ҳар йилгидагидек Тошкент вилояти ҳокимлиги ҳам бизни ўз оталиғига олди. Ҳокимликка тегишли муассаса ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчилари вакиллари йиғим-теримида деҳқонлар билан елкама-елка туриб пахта тера бошладилар. Янгийўл шаҳар корхона ва ташкилотлари ишчи-хизматчилари ҳам ўз анъаналарига содиқ қолиб, йиғим-терим суръатини кучайтиришга ҳисса қўшдилар. Биз ҳисоблаб чиқдик, Янгийўллик ҳашарчилар 20 фоиз пахтамизни териб беришибди. Вилоят ҳокимлиги муассасалари ёрдамчилари эса "Тинчлик" жамоа хўжалигининг 15 фоиз пахтасини териб беришди.

Йиғим-терим учун белгиланган дастурнинг муҳим жиҳатларидан бири ҳар бир ҳудудда, ҳар бир хўжаликда далада ишлаётганларнинг йиғим-теримда фаоллигини таъминлаш, бунинг учун эса уларни қизиқтиришнинг турли йўлларидан фойдаланишдан иборат эди. Хўжалик раҳбарлари ўз имкониятларидан келиб чиқиб, бу соҳада ҳам ибратли тадбирларни амалга оширдилар. Ҳар беш кунда терилган пахтага ўз вақтида ҳақ тўлаб туриш билан бирга илғорларни рағбатлантириш, турли хил мукофотлар билан тақдирлашга ҳам катта эътибор берилди. Айрим хўжаликларда эса ҳар беш кунда 500 килограмм ва ундан ошириб пахта терганларга меҳнат ҳақидан ташқари қўшимча қилиб текинга баҳоли-қудрат ёғ, шоли, буғдой ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари улашилди. Шунинг учун ҳам қўл теримида унумдорлик ортиб борди. Суръат кўтарилди. Машина теримини ташкил этишда ҳам ўз имкониятларимиздан тўла фойдаланишга ҳаракат қилдик. Далаларда 41 та машина ишлади. Уларнинг 36 таси ўзимизга тегишли бўлса, 4 таси четдан келтирилди. Шунингдек, машина-трактор паркига тегишли 6 та "Кейс" машинаси ҳам жонга оро бўлди.

Абдулла Ортиқов, Ҳамроқул Турсунқулов номли, "Тинчлик" жамоа хўжаликлари биринчилардан бўлиб режани бажардилар. Уларнинг ишни, теримни ташкил этиш соҳасидаги тажрибалари бошқа хўжаликларда кенг ёйилди. Шундай қилиб, туманимиз маррага етиб келди. Ҳозиргача 10 та хўжаликдан 7 таси режани бажарди. Ялпи ҳосилнинг 80 фоизи юқори сортларга топширилди. Ҳосилдорлик ўтган йилдагига қараганда уч центнерданга ортди. Салкам 20 га яқин бригада жамоаларида ҳосилдорлик 32-35 центнерга етди. Уларнинг аксариятлари пленка тагида эртаги ҳосил етиштирганликлари учун ҳам ана шундай юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Мана, "Тинчлик" жамоа хўжалигидан Абдулла Ўринбоев бригадаси жамоасини олиб кўрайлик. Бу бригадага 120 гектар пахта майдони биркитилган. Меҳнатни ташкил этиш ижара пудрати усулида олиб борилди. Ҳар бир пахтакор ерга эгалик ҳиссини амалда туйди. Шунинг учун ҳам улар агротехникага оид ҳар бир тадбирни ғоят сифатли ўтказиб, гектаридан белгиланган миқдордаги кўчатларни сақлаб қолдилар ва уни яхши парваришлаб, серҳосил қилиб ўстирдилар. Бундай жамоалар туманда кўп эди. Уларнинг ибрати — ютуқлар гарови бўлди.

Режани бажардик. Юзимиз ёруғ бўлди, ҳисоб. Лекин, очиғини айтганда, осон бўлмади. Кўп қийинчиликларни енгишга, муаммоларни йўл-йўлакай ҳал этишга тўғри келди. Агротехникада, дала ишларини ташкил этишда айрим хато ва камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Натижада, баъзи хўжаликларда, жамоаларда пахтанинг пишиб етилиши анча кечикди. Шунинг учун ҳам режани бажаришимиз бироз чўзилди.

Ҳаммамизга маълум, Президентимиз қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш ҳақида сўзлаганларида, айниқса, пахтачиликдаги ишларимизни таҳлил этганларида, ҳар бир хўжаликда, туманда бундан буён пахта режасини иложи борича октябрь ойида бажариш, ноябрь ойида эса ерларни шудгор қилиб қўйиш, дам олдириш ва бу билан келгуси йил ҳосили учун пухта замин яратиш масаласини қўймоқдалар. Бу ғоят муҳим ва долзарб вазифадир. Эҳтимол, биз ҳам агротехника тадбирларини амалга оширишда айрим хатоларга йўл қўймаганимизда бу вазифани бажарган бўлардик. Ўтган ва қилинган ишлар бизга сабоқ бўлиши турган гап. Биз бу сабоқдан тўғри хулоса чиқариб, ҳозирги кунда асосий диққат-эътиборни дала ишларини босқичма-босқич ташкил этишга, ерларни пешма-пеш ҳайдаб, ҳар бир даланинг ҳолатига қараб маҳаллий ва минерал ўғитлар солишга қаратмоқдамиз.

Биз кузги-қишки тадбирларни иложи борича жадаллаштириб, сифатли ўтказиб, ерларимизни янги ҳосилга барвақт тайёрлаб қўйиш учун ҳамма чора-тадбирларни кўрмоқдамиз.

Йўлдош ТОЖИБОЕВ,
Янгийўл тумани ҳокими.

Божхона бекати

БИЛМАЙИН БОСДИ ТИКОННИ...

ХАЛҚ манфаатларини, халқ мулкини ҳар хил қонунбузар ва юлғичлардан ҳимоя қилиш, юртимиз бойликларини ноқонуний йўллар билан олиб кетиш, контрабанда ва божхона қонунчилиги бузилишига, гиёҳванд моддалар ҳамда қурол-яроғларни ноқонуний равишда мамлакатимизга олиб кирилишига қарши кураш божхона ходимларининг асосий вазифаларидан бири ҳисобланади.

Вилоят божхона ходимлари, айниқса, республикамиз чегарасидан гиёҳванд моддалар ва товар-моддий бойликларни ноқонуний равишда олиб ўтилишига қарши курашга асосий эътиборларини қаратмоқдалар.

Куни кеча "Зафар" божхона маскани ходимлари томонидан "Мицубиси" русумли автобус тўхтатилиб, текширувдан ўтказилаётганида йўловчилардан бири бесаранжом бўлиб қолганлиги божхона нозирларининг эътиборини тортди. Унинг йўл анжомлари солинадиган сумкаси ичида целофан пакетга пухта қилиб ўралган 3 килограмм миқдорида қора дори яширилгани маълум бўлди.

Юк эгаси 1950 йилда туғилган, Тожикистон Республикаси, Душанбе шаҳрининг туманларидан бирида вақтинча рўйхатдан ўтиб, истиқомат қилаётган Литва Республикасининг фуқароси Генрих Кунскас бўлиб чиқди.

Ушбу ҳолат юзасидан жиноий иш қўзғатилди. Кунскасни қўлга олган хушёр божхона нозирлари Ихтиёр Ҳасанов ва Баҳром Исмоиловлар республика божхона қўмитаси раҳбарияти томонидан рағбатлантирилди.

* * *

30-октябрь куни "ДЭУ" русумли автоулов тўхтатилиб, текширувдан ўтказилганида 1976 йилда туғилган, республикамиз фуқароси Дилмурод Кебиров умумий нархи 25 минг сўм турадиган 1000 дона кир совунини мамлакатимиз ҳудудидан олиб чиқиб кетмоқчи бўлгани аниқланди.

Мазкур ҳолат юзасидан маъмурий-суриштирув ишлари олиб борилмоқда.

* * *

"Ўратепа" божхона пости ходимлари 1-ноябрь куни бир йўла икки бора ноқонуний равишда юртимиз бойликларини ўзга мамлакатларга олиб кетилишидан асраб қолишга эришдилар.

Жумладан, "Икарус-20 55" русумли автоулов тўхтатилиб, назоратдан ўтказилганида 1955 йилда туғилган, Тожикистон Республикаси фуқароси Маҳбуба Эргашева нархи 12 минг сўмлик 5544 пачка гугуртни мамлакатимиздан олиб чиқиб кетмоқчи бўлганди. Аммо у бу ишнинг уддасидан чиқа олмади.

Шунингдек, ана шундай русумли яна бир автоулов текширилган пайтида 1978 йилда туғилган, Тожикистон республикаси фуқароси Мунира Мирзаевага қарашли нархи 59220 сўмлик 499 килограмм печеньени олиб чиқиб кетмоқчи бўлганида қўлга олинди.

Ҳар иккала ҳолат юзасидан маъмурий-суриштириш ишлари олиб борилаётир.

М. МИРСОВУРОВ.

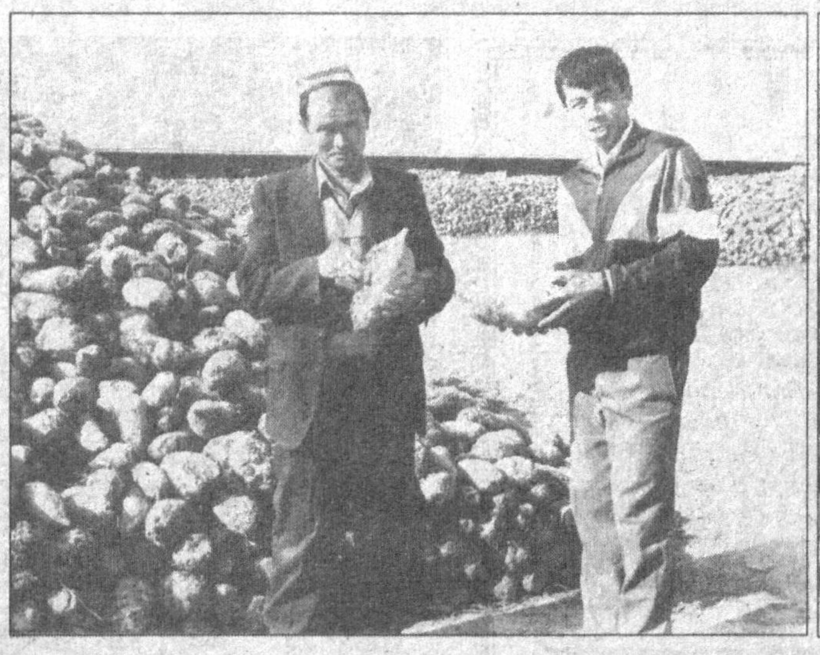

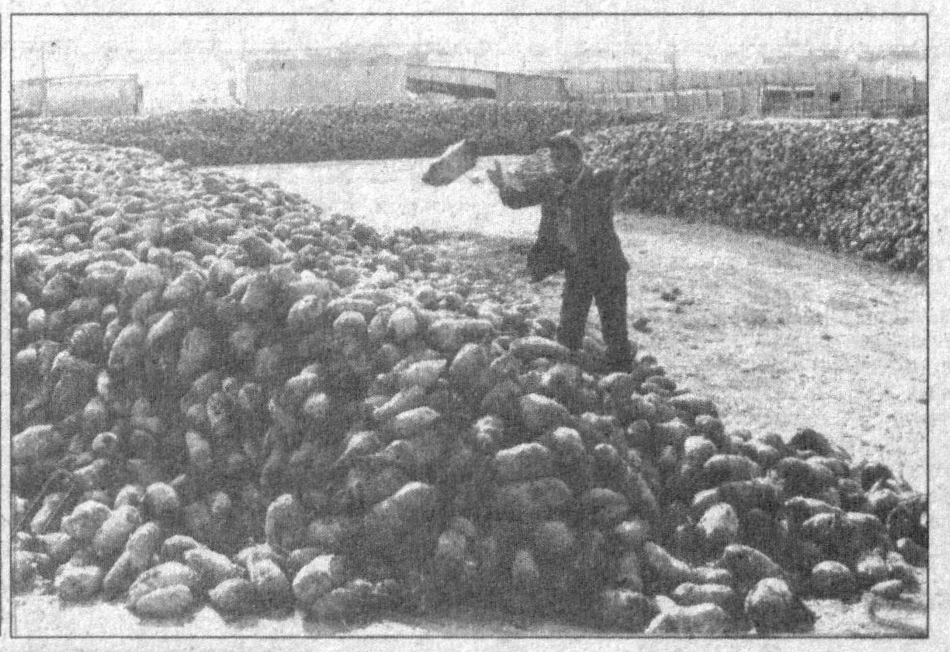

18 МИЛЛИОНДАН ОШАДИ

ИНСОН манфаатлари йилида Паркент туманидаги "Бойқозон" ижара хўжалигининг чорвачилик фермасида асосий эътибор хизматчилар моддий манфаатдорлигини оширишга қаратилди. Белгиланган маошга қўшимча тарзда сут соғиб олишни кўпайтирганлик, маҳсулотнинг меъёрдаги ёғлилигини таъминлаганлик, молларни озода тутганлик учун турли фоизларда ҳар ойда қўшимча ҳақ тўлаб борилмоқда. Бу шартларга риоя қилган илғор соғувчилар ўртача 9-10 минг сўмдан, мол боқарлар эса 5-6 минг сўмдан ойлик маош олмоқдалар.

Фермада маҳсулдорликни ошириш имкониятлари кенг. Шу мавсумнинг ўзида 1,5 йилга етадиган табиий хашак, беда пичани, режадаги 600 тонна ўрнига 1600 тонна лавлаги жамғарилди.

— Озуқа-ем етарлича бор, — дейди ферма мудири Баҳодир Икромов, — шу боис мавжуд 425 бош соғин сигирнинг ҳар биридан кунига 7-8 литрдан сут соғиб олинмоқда.

Хўжаликда умумий қорамоллар сони 1160 бош бўлгани ҳолда, қўйчилик, йилқичилик ҳам ривож топиб бормоқда. Шу йилнинг ўзида чорвачиликдан олинадиган соф фойда 18 миллион сўмдан ошиши кутилаётир.

Саидвали ҲАСАНОВ.

СУРАТЛАРДА: юқорида (чапдан ўнгга) ферма мудири Баҳодир Икромов, техник ходим Парпи Юнусов, ферма ветеринария врачи Абдуғани Алматов, молбоқар (пастда) Тўлахўжа Абдуллаевларни иш устида кўриб турибсиз.

Владимир ГРАНКИН олган суратлар.

ФАРЗАНД — ЮРТ БОЙЛИГИ

Соғлом авлод учун

Жонажон диёримиз мустақилликка эришгандан кейин юртимизда илк марта "Соғлом авлод учун" нишони таъсис этилган эди. Орадан бир қанча вақт ўтгандан кейин, Юртбошимиз Фармони билан ҳукуматга қарашли бўлмаган "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси ташкил топди. Мана шу орден ва Фармоннинг ўзиёқ юртимизда келажак авлодга бўлган эътибор нақадар катта эканлигидан далолат беради. Зеро, унинг мазмун ва моҳияти Ўзбекистонда соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш, шунингдек, юртимиз келажаги пойдевори мустаҳкам бўлишига замин яратишдан иборатдир.

— Ҳукуматга қарашли бўлмаган "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси республикамизнинг барча вилоят ва туманларида мунтазам равишда ҳар хил тадбир ва танловлар ўтказаётир, — деди биз билан суҳбатда республика мазкур жамғарма раҳбари Гулнора Йўлдошева. — Бу борада, айниқса, Тошкент вилояти бўлими пешқадамлик қилаётир.

— Бугунги кунгача вилоятимизнинг Юқоричирчиқ, Пскент туманларида ва Олмалиқ шаҳрида "Соғлом авлод — соғлом фарзанд" мавзуи остида танлов мусобақаларини ўтказдик, — деди жамғарманинг Тошкент вилояти бўлими раисаси Жаҳоной Роҳатова. — Бундай тадбирларни ўтказишимиздан мақсадимиз оналар ва болалар саломатлигини ҳимоя қилиш, ҳомиладор аёлларни тиббий кўрикдан ўтказиш ва уларга зарур дори-дармонлар билан ёрдам кўрсатиш, энг муҳими, касалликларнинг олдини олишдан иборатдир. Ушбу тадбирни учта босқич асосида ўтказишни режалаштирганмиз. Мусобақа шартига кўра биринчи босқичда қишлоқ жойларида яшовчи оналар ва болалар саломатлиги тиббий кўрикдан ўтказилади. Иккинчи босқич эса туман микёсида — ғолиб чиққан оналар ва болалар ўртасида бўлади. Ғолиблар учун ҳомий ташкилотлар махсус совғалар тайёрлаганлар. Келгусида ана шундай тадбирларни вилоятимизнинг барча туман ва шаҳарларида ўтказишни мақсад қилиб қўйганмиз.

Зангиота туман марказининг 4-болалар боғчасида жамғарманинг Тошкент вилояти бўлими ва туман таянч пункти ҳамкорлигида уюштирилган навбатдаги тадбир ҳам байрамона руҳда ўтди. Туман маданият бўлимининг хонандаю созандалари барча йиғилганларни дилрабо куй-қўшиқлари билан хушнуд этишди. Шўх-шодон болажонларни Зангиота тумани марказий шифохонаси ходимлари — оналар ва болаларни муҳофаза қилиш бўйича бош шифокор Венера Собирхонова, асаб касалликлари ҳамшираси Саида Султонова, жарроҳ Акбар Раҳматуллаев, педиатр Альфия Аҳмадиева, логофед Мария Тернова, кўз шифокори Мавлуда Махсумовалар тиббий кўрикдан ўтказишди.

Шунингдек, анжуманда ушбу жамғарма билан икки йилдан бери ҳар томонлама ҳамкорлик қилиб келаётган Вашингтондаги "Селаон" клиникасининг профессори Ин Гю Пак ҳам иштирок этиб, мамлакатимизда ёш авлодга кўрсатилаётган ғамхўрлик ва эътибор тўғрисида фикрлар билдирди.

Тадбир сўнггида шифокорлар томонидан ғолиб деб топилган болалардан Шаҳноза Убайдуллаева, Робия Талъатова, Евгений Пендиков — биринчи ўрин, Шодиёр Шавкатов, Отабек Абдусатторов, Ҳабибулла Нурматов, — иккинчи ўрин, Робия Маннопова, Назира Юнусова, Ойниса Ёқубова, — учинчи ўринларга сазовор бўлдилар.

Ғолибларга ва йиғилган она-болаларга шунингдек "Селаон" клиникасининг профессори, ушбу мусобақанинг ҳомийси томонидан қимматбаҳо совғалар топширилди...

Рўзибой ҲАМИДОВ.

МОҲИР ПЕДАГОГНИНГ КИТОБЛАРИ

МАМЛАКАТИМИЗДА ўқувчи ёшларнинг техника ижодкорлигини ривожлантириш йўлида қурилаётган маърифий тадбирлар самарали бўлмоқда. Ўғил-қизларнинг бу соҳадаги билими ва амалий кўникмаларини ўстиришда ёш техниклар станциялари чинакам маҳорат мактаби бўлиб хизмат қилмоқда. Олмалиқ шаҳар ёш техниклар станцияси ҳам қобилиятли ёшларнинг севимли даргоҳига айланган.

БУ ерда кема ва авиамоделчилар тўгараги фаол ишлаб турибди. 35 йилдирки, тажрибали педагог ва денгизшунос мутахассис Сервер Умеров раҳбарлигида олиб борилаётган машғулотлар тўгарак аъзоларининг техник ижодкорлигини оширишда муҳим амалий аҳамият касб этмоқда.

Шу йиллар ичида С. Умеровнинг "Техник конструкциялаш асослари", "Соғломлаштириш оромгоҳларида техника ижодкорлиги", "Ўйинчоқлар моделлари" деб номланган қўлланмалари бирин-кетин чоп этилди. Яқинда тўгарак раҳбарининг навбатдаги китоби босма юзини кўрди.

Акбар АЛИЕВ.

ҲАЛҚАРО ҲАЁТ

ҲАМ ҚАДИМИЙ, ҲАМ НОДИР

● САМАРҚАНД шаҳридаги қадимий қўлёзмалар хазинаси яқинда яна бир нодир асар билан бойиди. Бу ерга XV асрда яшаган машҳур юртдошимиз хаттот Абдуллоҳ Ат-Табоҳ ал-Ҳаравий битигига мансуб қўлёзманинг фотонусхаси ҳадя этилди. Мазкур кўчирма Буюк Британия музейида сақланаётган ал-Ҳаравийнинг китобига таалluқлидир. Муҳаммад пайғамбар ҳадислари, ислом дини ақидалари муаммоларига бағишланган ушбу китоб 464 саҳифадан иборат. Ўзбек олимлари ҳадемай уни тадқиқ қилишга киришадилар.

"СЎҒДИЁНА" — ҚОҲИРАДА

● МИСР Араб Жумҳурияти пойтахти Қоҳирада "Шарқ мамлакатлари мусиқаси" VI-фестивали ниҳоясига етди. Унда 30 га яқин давлатлардан келган хонанда, созанда ҳамда мусиқашунослар иштирок этдилар. Ўзбекистондан ташриф буюрган "Сўғдиёна" ўзбек халқ куйлари ва мусиқалари дастаси жамоаси мамлакатимиз санъатини муносиб тарзда намойиш эта олди. Мисрда чиқадиган қатор нашрлар ўзбек санъаткорларининг маҳоратларига бағишланган кўплаб мақолалар чоп этдилар.

БИРДАНИГА ЕТТИ ЭГИЗАК

● ЖАҲОН оммавий ахборот воситалари шу кеча-кундузда АҚШнинг Айова штатидаги Карлайл шаҳарчасида бўлиб ўтган воқеани кенг шарҳламоқдалар. Ҳа, кенг шарҳласа арзийди. Чунки, автомобиль устахонаси мутасаддиси Бобби Маккойи ҳамда кийим-кечак чевари Кенни хоним оиласида бирйўла етти эгизак дунёга келди. Тўрт ўғил, уч қизнинг отаси 27 ёшда, онаси эса 29 ёшда. Бир ҳолатни ҳисобга олмаганда жажжилар ўзларини соғ-саломат ҳис қилмоқдалар... Лекин, улар она қорнидан кесиб олиндилар.

ИНҚИРОЗГА НУҚТА ҚЎЙИЛДИ, УРУШ БЎЛМАЙДИ!

● МАЪЛУМКИ, машмаша 13 ноябрда бошланган эди. Ироқдаги оммавий қирғин қуролларини назорат қилиш вазифаси бўлган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг махсус комиссияси аъзолари бўлган етти нафар америкалик жосусликда айбланиб, Ироқдан чиқариб юборилган эди. Бундан қатъий норози бўлган комиссия раиси эса 77 кишидан иборат комиссия аъзоларининг ҳаммасини Ироқдан чақириб олган эди. Оқибатда БМТ Хавфсизлик Кенгаши ўзининг навбатдаги мажлисида Ироққа нисбатан жазо чораларини янада кенгайтирди. АҚШ президенти Б. Клинтон Форс кўрфази минтақасига "Нимиц", "Жорж Вашингтон" сингари йирик ҳарбий кемаларни киритиш тўғрисида қарор қабул қилди. Туркия, Қувайт ҳудудларига "Ф-117" тоифасидаги самолётлар жамланди.

Ироқда ҳам жазава авжига чиқди. БМТ ижозати билан 34 ва 36-параллел оралиғида учаётган "У-2" тоифасидаги Америка ҳарбий самолётларини уриб тушириш тўғрисида Саддам Хусайн буйруқ берди. Одамлар кўнгиллилар сафига ёзилиб, "ўзларини "Саддам фидойилари" деб эълон қилдилар. Жаҳон жамоатчилиги таҳликада қолди. Наҳот Яқин Шарқда яна катта уруш алангаси ёна бошласа?!

Ана шундай бир вазиятда Женевада БМТ Хавфсизлик Кенгашининг аъзоси бўлган беш мамлакат ташқи дипломатия маҳкамаларининг раҳбарлари йиғилдилар. АҚШ, Буюк Британия, Франция, Россия ва Хитой ташқи ишлар вазирлари Ироқ атрофидаги можарони тинч йўл билан ҳал қилиш йўлини топа билдилар.

Шунинг учун ҳам ўтган шанба куни БМТ текширув комиссиясининг барча аъзолари яна Ироқ тупроғига қайтиб келдилар. Оқилона йўл тутиш, вазминлик ўз самарасини берди. Яқин Шарқдаги қалтис ҳолатга нуқта қўйилди. Лекин, шундай бўлса ҳам, АҚШ президенти Б. Клинтон ҳамда АҚШнинг БМТдаги доимий вакили Б. Ричардсон ҳамон ўзларини боса олмаётирлар. Улар Ироқ жиндай бўлса ҳам ўз сўзида турмаса, аҳвол салбий томонга ўзгариши мумкин, деб огоҳлантирмоқдалар. Нима бўлганда ҳам ҳозирча катта урушнинг олди олинди.

БУКЕНГЕМДА... "КУМУШ ТЎЙ"

● АНГЛИЯНИНГ Букенгем деб аталмиш саройини ким билмайди дейсиз? Чунки, бу ерда неча асрлардан буён қироллар ва қироличалар оилалари истиқомат қилиб келган. Яқинда бу ҳашаматли бинода яна бир тантанали воқеа бўлиб ўтди. Қиролича Елизавета II ва Эдинбург герцоги шаҳзода Филип ўзлари турмуш қурганликларининг 50 йиллигини нишонладилар. Бу маросимга Бельгия, Болгария, Греция, Руминия, Норвегия, Испания, Швеция, Нидерландия, Дания каби мамлакатлардан тождор подшоҳлар ҳамда кўплаб шаҳзода ва маликалар ташриф буюрдилар.

Елизавета 1947 йилда Филипга турмушга чиққан эди. Ўша пайтда куёв — асли грек миллатига мансуб бўлган йигит — Шлезвиг — Гольштейн-Зондербург-Глюксбург деб аталган. Кейинроқ эса қиролларга мансуб Маунтбэттен фамилиясини олган... "Кумуш тўй"га йиғилганлар "келин-куёв"ларга узоқ умр, бахт-саодат тиладилар. Ҳозир қиролича 71 ёшда, лекин, у ҳали жуда бақувват.

ЛУҚСОРДА ФОЖИА

● АЙНИ кунларда ҳам ушбу фожиага сабабчи бўлган шахслар қидирилмоқда... Гап шундаки, ўтган ҳафта бошларида Мисрнинг очиқ ҳавода жойлашган энг қадимий музейида катта шов-шувга сабаб бўлган қотиллик амалга оширилди. Қадимий асори-атиқалар жойлашган масканга кираверишда даҳшатли кучга эга бўлган портлаш юз берди. Бир зумда 70 га яқин сайёҳ ёруғ дунёдан кўз юмди. Миср президенти Ҳ. Муборак хавфсизликни таъминлай олмаганлиги учун Ҳасан ал-Алфий — ички ишлар вазирини дарҳол истеъфога жўнатди. Унинг ўрнига генерал Ҳабиб ал-Адлий ички ишлар вазирлигининг янги раҳбари этиб тайинланди. Боз устига Хавфсизлик қўмитаси тузилиб, унга бош вазир асосий бошлиқ этиб тайинланди.

Маълумки, Миср ҳар йили дунёвий саёҳатдан миллион-миллион доллар маблаққа эга бўлади. Зеро, унинг Луқсор, Асвон, Шарм аш-Шайх, Хургада сингари музейлари бутун жаҳонга донг таратган.

Портлашга даҳлдор эканлигини мутаассиб "Жамоати ал-Исломия" ташкилоти тан олди. Улар шу кеча-кундузда ҳам Мисрда давлат бошига ислом ҳукумати келсин, Исроил билан алоқа узилсин, 1993 йилда Нью-Йоркдаги жаҳон савдо марказидаги портлашда айби бор деб қамалган мазкур ташкилот раҳбарларидан бири — кўзи ожиз шайх Умар Абдурраҳмон озод этилсин, деган талабларни илгари сурмоқдалар. Лекин, Мисрнинг ҳуқуқ ва тартиботни муҳофаза қилиш идоралари ниҳоятда сергак бўлиб турибдилар.

(ЖАҲОН ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

«Энг улуғ, энг азиз» танловига

Шоир Темур Убайдулло бир неча йилдан буён “Яссавийнома”, “Нақшбандднома”, “Мусофирнома” каби қатор достонлар ёзиб, элга манзур қила билди. Улар “Тошкент ҳақиқати” рўзномаси саҳифаларида чоп этилган. Истиқлолимиздан кейин яратилган ижтимоий-сиёсий ва мафкуравий шароитдан унумли фойдаланиб, тинмай ижод қилаётган шоир бу йил яна бир хайрли юмушни адоғига етказди. Юқоридаги манзумаларнинг тадрижий давоми бўлган, бузрувгор мутасаввиф донишманд бобокалонимиз Шайх Нажмиддин Кубро ҳақидаги “Кубронома” достони ана шу жумлага киради.

Достонни ихлос билан ўқиб чиқдим. Етти ҳайрат ва етти ибрат тарзида битилган ушбу асар тўлақонли, равон, эҳтирос ва муҳаббат билан ёзилган. Муаллиф юртимиз тарихига чуқур эҳтиромини ифода этганки, буни ҳаяжонли сатрларда кўришимиз мумкин.

Темур Убайдуллонинг “Кубронома” достонини айни ўз вақтида, бузургвор бобокалонимиз туғилган шаҳар, қадимий ва гўзал Хиванинг 2500 йиллиги халқаро миқёсда кенг нишонланган 1997 — Инсон манфаатлари йилида ёзилгани билан ҳам эътиборга лойиқ. Зеро, Хива ва Кубро — ажралмасдир.

Темур Убайдуллонинг ушбу достони ҳақида кўп илиқ сўзларни айтишим мумкин. Яхшиси уни газетхонларнинг ўзи ўқиб чиқиб, муносиб баҳо беради деб ўйлайман.

Ориф УСМОН,
Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг етакчи илмий ходими, филология фанлари доктори.

КУБРОНОМА

АВВАЛ

Ватан деб тонгларда очур ғунча лаб,
Ватан деб дил куйлар ҳар саҳару шаб.
Энг яхши сўзини Ватанга атаб.
Ғунчадек шавқларга тўлар ҳар ўзбек,
Ватан деб жон фидо қилар ҳар ўзбек.
лтижо айларда удир энг хушхон,
Ғазал ўқимоққа хўп ширинзабон,
Ватан деб самандар каби ўлмас жон
Мардона ғурурга тўлар ҳар ўзбек,
Ватан деб жон фидо қилар ҳар ўзбек.
Ҳар битта гул-гиёҳ — энг буюк Ватан.
Кўкда порлаган моҳ — энг буюк Ватан.
Дилдан чекилган оҳ — энг буюк Ватан.
Ғурбатда ҳасратга тўлар ҳар ўзбек,
Ватан деб жон фидо қилар ҳар ўзбек.
Она қучоғидан жой борму азиз.
Интилар бир умр тўймай ўғил-қиз.
Онадек меҳрибон, онадек лазиз —
Дея муҳаббатга тўлар ҳар ўзбек,
Ватан деб жон фидо қилар ҳар ўзбек.
Сенсиз, айтгил, қайга боргум эй диёр.
Таним тупроғингга қоргум эй диёр.
Тур десанг, ўлсам ҳам тургум эй диёр.
Диёнат, мардликка тўлар ҳар ўзбек,
Ватан деб жон фидо қилар ҳар ўзбек.
Юртим деб яшаган ота-бобоси.
Шаҳид кетган жангда пири Куброси.
Ибратдур ҳар лаҳза Темур Мирзоси,
Интизор соғинчга тўлар ҳар ўзбек,
Ватан деб жон фидо қилар ҳар ўзбек.
Сенсан она Ватан — йўлбошчим, дарғам,
Энг олий ишқиму боқий қўналғам.
Тингла, ўғлинг айтар сенга ушбу дам:
Номинг-ла қудратга тўлар ҳар ўзбек,
Ватан деб жон фидо қилар ҳар ўзбек.

БИРИНЧИ ҲАЙРАТ

Афсоналар тинглаб улғайдим,
Ҳар паҳлавон — алп, марду майдон.
Сизларни бир бора кўрсайдим
Дея орзу қилардим ҳар он,
Азиз эди менга ҳар достон.
Кенжа ботир кўрсатар йўриқ,
Бадал ботир қувар девларни.
Ғуломбачча судраб бир чориқ,
Қирар эди забт-ла ёвларни
Кўз ўнгимда Гўрўғли полвон.
Аваз ботир сингари ҳар дам,
Юртим менинг дер эдим Хунхор.
Қирон ботир дер эдим оғам,
Унинг каби ботир қайда бор?!
Девларга ҳам бермайди омон.
Алпомишга менгзаб отамни,
Тўқсон алпни чумоли кўрдим.
Юрт ишқида ёнган одамни
Ёлғонлардан мен ҳоли кўрдим,
Юрагида ёниқ бир достон.
Ёлғиз ўзи минглаб зотларни,
Енгиб келган мардлар эртакда.
Ишқ деб ёнган зўр Бунёдларни.
Алдаган Паризодлар эртакда.
Ўқийману қоламан ҳайрон.
Ҳайратларим ошарди чунон,
Ўхшамасди эртакка ҳаёт:
Мен ботирман деган зўр инсон,
Бир ёвини этолмас барбод...
Ҳайратимга топилмас поён.
Ҳайратимга топилмас поён,
Ҳар қадамда оламан ибрат.
Ёки борми сафдош бир полвон,
Токи Кубро айласин ҳайрат!?
Ҳайратимга йўқ эди поён...

БИРИНЧИ ИБРАТ

Дил оғритар кимса дўст эмас,
Нон ейилмас кўзда ёш билан.
Оғритгунча дилингни, абас,
Билинмайди урса тош билан.
Оғриса дил — мушт бўлади қўл,
Меҳр ўрнига қонга тўлар кўз.
Оқибати анчайин мушкул:
Оғриган дил тилга берар сўз.
Пири устоз сўзлари тилло,
Ижобатдир ҳар бир назари.
Покликни у қилар тўтиё,
Ноҳақликдан кўпдир ҳазари.
Ҳар устозда бордир бу одат —
Комил бўлсин деган муддао.
Шогирди гар бўлса беҳожат,
Устозига айтур иддао.
Шогирдларнинг давраси эди,
Ҳар бири қалб дунёсига ғарқ.
Шайх Мажддиддин оҳиста деди,
Дилидагин тилда этиб шарҳ.
“Биз кимларга ўхшармиз, айтинг,
Ўрдак тухми мисоли эдик.
Шайх товуғу бир гал курк пайти,
Очиб чиқди бизни беҳадик.
Эргашдик биз шайх бошлаганда,
Етаклади чўнг дарё ёққа.
Ўзни сувга биз ташлаганда,
Шайхнинг ўзи қолди қирғоқда”.
Узун тиллар бунча кўп ахир,
Худди илон мисли ўрмалар.
Ширин ошинг айлайди тахир,
Ва ғазаблар бирдан ўт олар.
Шайхга етгач ушбу ҳикоят,
Дили ранжиб, уйди қовоғин:
“Ў, шаккоклик қилибдир ғоят.
Сувга чўкиб ўлсин илоҳим!”
Ёраб, пирнинг ранжиса дили,
Талотўпдир ер билан осмон.
Мажддиддинга шоҳ ғазаб қилди,
Сабабини билмас ҳеч инсон.
Сарой ичра юрган ўрмалаб —
Миш-мишлардан тўйдику Султон
Шароб бергач вужудга ҳузур,
Хушкайф бир пайт жуфтлади у лаб,
Мажддиддинга бўлган қатли жон,
Фармонга шарт у босди муҳр.
Гуноҳин ул сўраб ёлборди,
Остонага уриб бошини.
“Отинг, — дер шоҳ, — бу нобакорни,
Амударё ютсин лошини”.
Қилган ишин ўйлаб бир куни,
Шоҳ чекади минг-минг пушаймон.
Шайхдан сўрар: “не бўлар хуни, —
Лозим эрса жоним тўшайман”.
“Суюк эди менга Мажддиддин,
Бўлган эди бир бора беҳуд.
Қайтарди у беиймон тутун
Айламасдан бир фасл сукут.
Юволмас шоҳ, ҳеч бир хун қонни,
Тавба қилсанг агар субҳу шом.
Кечмам асло сендек султонни —
Кутар охир қонли интиқом.
Энди кеч, шоҳ, тақдирда боринг —
Бир кун келиб шарт тугажакдир.
Ўғил-қизинг, қавму дўст-ёринг.
Сени мангу тарк этажакдир”...
Шайх Нажмиддин соҳиб каромат,
Шундоқ сўзга айлади жазм...
Ёвуз душман қилдику ғорат.
Ўт ичида қолди Хоразм.

ИККИНЧИ ҲАЙРАТ

Кўз кўрмаган, шоир битмаган.
Ажойибот кўпдир дунёда,
Қай ривоят ҳайрат тутмаган.
Бир-биридан доим зиёда —
Бордир қанча-қанча ҳикоят.
Қийин дамда мўмину дилсўз —
Кимсаларда ёнар жасорат.
Душманларга солади кулфат,
Сафларини қилади тўс-тўс,
Ўзлигини айлаб ҳимоят.
Йўл четида ўсган дарахтга
Йўловчилар боқишган ҳайрон.
Бир кун келиб унинг шоҳлари
Ғазот учун бўлибди гаврон.
Ҳақиқат бу, эмас ривоят.
Тошбағир деб юрган одаминг
Тўлса агар шафқат меҳрга.
Оддийгина атаган шоминг
Тўлиқ бўлар жоду сеҳрга.
Қудратлидир калима, оят.
Билагида мадор йўқ инсон,
Кун келарки тўлар қудратга.
Боқадилар бир умр ҳайрон.
У кўрсатган мардлик, ҳимматга.
Юрагида ишқи кўп ғоят.
Замонлардан қолган бу мерос,
Садоқатдир энг буюк мезон.
Сабоқ олар авлодлар ҳам боз,
Давом этар ушбу ҳол ҳар он.
Билмас асло мардлик ниҳоя.
Бир ҳайратга айладим жазм,
Ўқиганлар лол бўлур тайин.
Фахр ила сўзлар Хоразм.
Илму ҳикмат бобида тайин,
Руҳи шодон бўлсайди шояд.

Темур УБАЙДУЛЛО.
(Давоми бор).

“Ҳунармандларга ёрдам” халқаро фонди ташаббуси билан 22—23 ноябрь кунлари Марказий Осиё мамлакатлари халқлари амалий санъати кўргазмаси ўтказилди. Бу кўргазмада Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистон ва Туркманистон халқ амалий санъати усталарининг асарларидан намуналар ўрин олган. Айниқса, Бухоро, Самарқанд ва хивалик усталар яратган асарлар юқори баҳо олди.

Суратда: кўргазма залида.

Владимир ГРАНКИН сурати.

*СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ*

Эркин кураш

ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИ КУБОГИ МУСОБАҚАСИ ҒОЛИБЛАРИ

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ Юнусобод теннис мажмуида икки кун давомида полвонларнинг «Ўзбекистон мустақиллиги кубоги» биринчи халқаро турнири бўлиб ўтди. Унда 12 мамлакат — Америка, Россия, Украина, Эрон, Польша, Туркия, Озарбайжон, Грузия, Белоруссия, Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистондан 135 спортчи қатнашди. Улар орасида Олимпия ўйинлари, жаҳон, Европа ва Осиё биринчиликлафининг совриндорлари ҳам бор эди.

Ўзбекистон полвонлари учта олтин, битта кумуш ва битта бронза медалига сазовор бўлиб, жамоа ҳисобида биринчи ўринни эгаллашди.

Рамил Исломов (58 килограмм), Игорь Купеев (69 килограмм) ва Руслан Хинчагов (76 килограмм) олтин медалга, Талгат Илёсов кумуш, Дамир Заҳардинов бронза медалига сазовор бўлишди.

Футбол

УЧИНЧИ ЙЎЛЛАНМА ЯПОНЛАРДА, ТЎРТИНЧИСИ КИМГА ТЕГАРКИН?

ОСИЁ минтақасида Қурия ва Саудия Арабистони терма жамоаларидан сўнг Япония футболчилари ҳам Францияда ўтадиган жаҳон биринчилигининг ҳал қилувчи ўйинларида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Улар Эрон терма жамоасини 3:2 ҳисобида мағлуб этиб, учинчи ўрин эгаси бўлишди. Тўртинчи йўлланма учун даъвогар ҳисобланган Эрон ва Австралия терма жамоалари ўртасидаги биринчи ўйинда 1:1 ҳисоби қайд этилди. Такрорий учрашув 29 ноябрда бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ “ПАХТАКОР”ДА

КЕЧА республика Кубоги учун “Пахтакор” ўйингоҳида майдон эгалари билан Фарғонанинг “Нефтчи” футболчилари ўртасида финал учрашув бўлиб ўтди. Кескин ва қизиқарли бўлган бу бахсда “пахтакор”чилар 3:2 ҳисобида ғолиб келиб, биллур совринни қўлга киритишди. Шундай қилиб, олти марта ўтказилган Кубок беллашувларида “Нефтчи”, “Навбаҳор” ва “Пахтакор” жамоалари икки мартадан ғолиб бўлдилар.

Юнон—рум кураши

ЖАҲОН КУБОГИ СОВРИНДОРЛАРИ

СПОРТНИНГ бу тури бўйича Теҳронда ўтказилган энг нуфузли мазкур мусобақада Эрон, Туркия, Россия, Қурия, Қозоғистон ва Ўзбекистон полвонлари беллашдилар. Ватандошимиз Григорий Пуляев ўз вазнида барча рақибларини мағлуб этиб, биринчи ўринни эгаллади. Дилшод Орипов (58 килограмм) билан Юрий Битт (76 килограмм) бронза совриндори бўлишди.

Об-ҳаво

Кузнинг сўнгги кунлари ўлкамизга қиш фасли эшик қоқиб кириб келаётганлигидан дарак берувчи оппоқ қорни “дарак”чи қилиб юборди.

Республика об-ҳавони кузатиш бош бошқармасининг хабарига кўра 26—30 ноябрь кунлари пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида об-ҳавонинг мўътадил келиши кутилмоқда. Ҳафта сўнггида ҳарорат кечалари 5—10 даража атрофида иссиқ бўлади. Айни кунларда ҳарорат кечалари -3+2, кундуз кунлари 8—13 даражагача исийди.

“Сардор” масъулияти чекланган жамиятнинг думалоқ муҳри ва бурчак штампи йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Ҳар тўғрида

ДАҲОЛАР БАШОРАТИ

Жюль Верн XIX асрнинг иккинчи ярмида Ернинг сунъий йўлдошлари ва космик кемаларни, кино, телевидение ва авиацияни башорат қилганди. Герберт Уэлл эса Эйнштейн ўзининг машҳур назариясини эълон қилишидан ўн йил олдин “Вақт машинаси” асарини ёзган эди. Бу нима — даҳоларнинг ҳақиқатан ҳам келажакни башорат қилишими?

Эҳтимол. Ўша Герберт Уэллс “Доктор Моро ороли” номли китобида пластик операциялар ва органларни ўзгартириш ҳақида ёзганди. Ҳолбуки, ўша вақтда қонларни группаларга ажратиш ва резус факторлари ҳали очилмаган эди. Сирано де Бержерак XVII асрнинг бошида кўп поғонали ракеталар ва гравитация тўғрисида ёзди. Жонатон Свифт эса “Гулливернинг саёҳати” асарида ўзидан 150 йил кейин кашф этилган Марс йўлдошлари тўғрисида сўз юритган. Шоир Велимир Хлебников 1912 йилда Россиянинг 1917 йилда ҳалокатга учрашини башорат қилди ҳамда 1921 йилда қуёшдаги термоядро реакциялари ҳақида ёзди.

Америкалик ёзувчи Морган Робертсон 1898 йилда нашр этилган ягона китобида ўша пайтдаги кемалардан ҳажм жиҳатдан фарқ қиладиган трансатлантик лайнер ҳақида ҳикоя қилган. Бу унинг ёзишича сира ҳам ҳалокатга учрамайдиган кемалар хилидан бўлган. Аммо шунга қарамай у апрель ойининг қоронғу тунида муз тоғига урилиб ҳалок бўлган. Буни қарангки, китоб муаллифи ўзидан 14 йил кейин “Титаник” кемаси билан содир бўладиган ҳалокатли воқеани олдиндан ҳис этгандай бутун тафсилоти билан ёзиб қолдирган экан.

Хўш, энди айтингчи, бу воқеани даҳоларнинг башорати деса бўладими? Буни ўзингиз ҳал қилаверинг.

ЛЎЛИ АЁЛНИНГ ФОЛИ

Буюк француз олими, радиоактив модда ҳақидаги таълимотни яратган физик Пьер Кюри 1906 йил 19 апрелда Париж шаҳрида извош араванинг ғилдираги тагида қолиб фожиали тарзда ҳалок бўлади...

Олимнинг фаолиятини ўрганган тарихчилардан бири Пьернинг кундалик дафтарини ўқир экан (Пьер 14 ёшидан кундаликларини ёзишни бошлаган эди), қизиқ бир матнга кўзи тушади: “Кеча қандайдир бир лўли аёл менга извош остида қолиб ўласан, деб айтди. Табиийки, мен унга ишонмадим. Негаки, менинг ақл-идроким бундай таги пуч “башорат” ларга ишонмасликка ундайди”, деб ёзганди олим “Пуркуа Па” француз журналида қайд этилишича, лўли аёлнинг башорати тўғри чиқиб олим илмий фаолияти гуллаб яшнаган бир пайтда худди ана шундай ҳалок бўлган.

ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ҲАФТАНОМАСИ

„ОБУНА — 98"

“ТОШКЕНТ ҲАФТАНОМАСИ”ГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОКДА

Реклама нашрлари орасида энг оммавий ҳафталик газеталардан бири — “Тошкент ҳафтаномаси”га 1998 йил учун обуна бўлсангиз, асло ютқазмайсиз! Бир йилга обуна бўлиб, квитанциянгизни бизга тақдим этсангиз

8 САТР ХУСУСИЙ ЭЪЛОННИ ЁРИТИШ ёки ЎЗИНГИЗ УЧУН ЭНГ АЗИЗ ИНСОННИНГ ТАВАЛЛУД ТОПГАН КУНИ, ЮБИЛЕЙИДА “ТОШКЕНТ ҲАФТАНОМАСИ” газетаси орқали БЕПУЛ табриклаш имкониятига эга бўласиз.

Фирма ёки ташкилотлар эса 50 кв. см. рекламасини текин эълон қилиш ҳуқуқига эга бўлади.

Бунақаси ҳали умуман бўлмаган!

Ўйлаб кўринг, пулингизни бекорга сарфламайсиз!

“Тошкент ҳафтаномаси” орқали хонадонингизга ЎзТВ нинг 4 та дастури билан бирга 30-канал, Россиянинг РЖТ, РДТ, ТВ-6, НТВ, Қозоғистон телевидениеларининг дастурлари мунтазам кириб боради.

Бундан ташқари газетада мамлакатимизда, дунёда юз бераётган муҳим воқеалар, ҳаётий янгиликлар, кундалик манфаатларингиз учун зарур бўлган турли хил қизиқ ахборотлар, фойдали маслаҳатлар ва маълумотлар бериб борилади.

Маънавият оламининг бебаҳо, кўҳна ибратомуз ҳикоятлари ва ривоятлари, донишмандлар ҳаёти, меросидан намуналар ҳам доимо чоп этилади.

Ва яна цирк томошалари, турли концертлар, театрлар репертуарларидан мунтазам воқиф бўласиз.

Энг асосийси уй, квартира, автомашина, бирор бир буюм харид қилмоқчи ёки сотмоқчимисиз, у ҳолда ҳеч иккиланмай “ТОШКЕНТ ҲАФТАНОМАСИ”га обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи:
Якка тартибдаги обуначилар учун — 214.
Ташкилотлар учун — 215.
Республикамизнинг барча алоқа бўлимларида “ТОШКЕНТ ҲАФТАНОМАСИ”га обуна давом этмоқда.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48. Эълонлар: 133-99-15, 136-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0734. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Музаффар ҚЎЧҚОРОВ. Адади 8.734 нусха.

“Шарқ” нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 19.00. 1 2 3 4 5 6